

SWICH

Poročilo o projektu

Bojana Rogelj Škafar, Tina Palaić

229

Projekt SWICH – *Sharing a World of Inclusion, Creativity and Heritage/Deliver sveta vključenosti, ustvarjalnosti in dediščine*, ki ga je sofinancirala Evropska unija iz programa Ustvarjalna Evropa, je bil naslednik dveh predhodnih projektov RIME in READ-ME I & II, ki sta se ukvarjala s prihodnostjo etnografskih muzejev. Zaradi njunih vidnih dosežkov je bil tudi projekt SWICH deležen polne podpore Evropske unije. Z vprašanji, ki si jih je zastavljal na področju upravljanja in interpretacije v evropskih muzejih shranjene dediščine zunaj evropskih kultur, in z odgovori, ki jih ponuja z vidika njihovega umeščanja v aktualno migracijsko situacijo, se umešča v ustvarjalno jedro razmislekov o prihodnosti evropske družbe. S kompleksnostjo dejavnosti (konference, razstave, delavnice, publikacije, komuniciranje) je bil in je mednarodno prepoznaven in viden skupaj z vsemi sodelujočimi partnerskimi muzeji. Kot tak je bil izjemna priložnost tudi za večanje prepoznavnosti dosežkov, muzeološke miselnosti in prakse Slovenskega etnografskega muzeja (SEM).

SEM je bil eden od partnerjev v projektu, ki je potekal med novembrom 2014 in septembrom 2018, muzej se je vanj vključil marca 2015. V projektu je sodelovalo še devet evropskih etnografskih muzejev oziroma muzejev svetovnih kultur: Weltmuseum Wien, Dunaj (Avstrija), National Museum of World Cultures, Leiden/Amsterdam/Bergen-Dal (Nizozemska), Musée royal de l'Afrique centrale, Tervuren (Belgija), Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée, Marseille (Francija), National Museums of World Culture, Stockholm/Göteborg (Švedska), Linden-Museum, Stuttgart (Nemčija), Museo Nazionale Preistorico Etnografico »Luigi Pigorini«, Rim (Italija), Museum of Archaeology and Anthropology, Cambridge (Združeno kraljestvo) in Museum of World Cultures, Barcelona (Španija). Vse projektne aktivnosti so bile komunicirane na spletni strani¹ projekta, aktivnosti SEM v projektu pa na podstrani muzejske spletne strani².

Namen projekta je bil v sodelovanju med partnerskimi evropskimi etnološkimi muzeji in muzeji sveta ter z umetniki in ciljnimi družbenimi skupinami ob upoštevanju

¹ <<http://www.swich-project.eu/>> [5. 10. 2018].

² <<https://www.etno-muzej.si/sl/slovenski-etnografski-muzej-sodeluje-v-evropskem-projektu-swich>> [5. 10. 2018].

specifičnosti zgodovinskega in družbeno-političnega konteksta, v katerem muzeji delujejo, ter vizije muzejske stroke na področju zbiranja in predstavljanja zunajevropskih zbirk vsakega sodelujočega muzeja ponovno premisliti vlogo in poslanstvo tovrstnih muzejev. Strokovnjaki iz muzejev, sodelujočih v projektu, vabljeni gostje in zainteresirana javnost so na devetih mednarodnih srečanjih in konferencah razmišljali o šestih projektnih temah, v okviru katerih so obravnavali medsebojno prepletene vidike delovanja etnografskih muzejev. Jedro premislekov je izhajalo iz sodobne evropske stvarnosti, ki jo zaznamujejo intenzivni finančni, informacijski, tehnološki in idejni tokovi ter tokovi ljudi.

Ključno vprašanje, na katero smo v projektu poskušali odgovoriti, je bilo, kako naj se muzeji v okviru svojih poslanstev odzovejo na pospešeno spreminjanje družbe. Naslovili smo vprašanje *državljanstva in pripadnosti*, ki namesto pojma homogene kulturne identitete odpira premislek o večplastnih in raznolikih identifikacijah, in razmišljali, kako lahko muzej uporabi svoje zbirke za vključevanje in interpretacijo lokalnih in transnacionalnih identitet. V okviru druge teme smo pregravali koncepte *vključenosti, sodelovanja, skupne avtoritete z nosilci dediščine ter demokratizacije muzejskega delovanja*, kar v praksi doslej pogosto ni bilo prepričljivo uresničeno. S ponovnim premislekom o dostopnosti do muzejske vednosti, soustvarjanja znanja ter vključevanja skupnosti v muzejsko delo smo razvijali in preizkušali nove pristope. Tretja tema, ki je nagovarjala *povezovanje diaspor predmetov in ljudi*, je bila namenjena interpretaciji etnografskih zbirk v evropskih muzejih s perspektive diaspor predmetov, ki so potovali pred kasnejšimi migracijami ljudmi. Na ta način je bilo poudarjeno razumevanje muzeja kot povezovalca med diasporami in skupnostmi, iz katerih predmeti izvirajo. Četrta tema je naslavljala *zbiralno politiko za prihodnost* in je poleg obravnavanja starejših zbirk opozarjala tudi na potrebe in vloge obstoječih in novih skupin muzejskih deležnikov v sedanosti in za prihodnost. Eno od ključnih vprašanj te teme je bilo, kako naslavljanje postmigrantskih skupnosti vpliva na zbiralno politiko muzeja. *Ustvarjalni dialog* je bila tema, v okviru katere so muzeji poskušali razviti nove pristope k vključevanju javnosti v delo z muzejskimi zbirkami, programi in razstavami. Med drugim so muzeji v okviru te teme k sodelovanju povabili umetnike, ki so muzejske zbirke uporabili kot vir navdiha za svoja umetniška dela ali projekte kulturne kritike. Muzeji so sodelovali tudi z različnimi družbenimi skupinami, s katerimi so skupaj interpretirali kulturno dediščino in pripravili t. i. eksperimentalne razstave. Tema *Digitalne kontaktne cone* pa je odprla vprašanje uporabe digitalne tehnologije, ki lahko v muzejih prispeva predvsem k večji dostopnosti do njihovih vsebin ter povezovanju z javnostmi, zlasti z mladimi.

Aktivnosti, izvedene v okviru projekta SWICH v SEM

SEM, ki so ga zastopali Bojana Rogelj Škafar, Tina Palaić, Marko Frelih, Anja Koren in Adela Pukl, je sodeloval v dveh projektnih temah: *Ustvarjalni dialog* in *Digitalne kontaktne cone*. Poglobljeno mednarodno sodelovanje, ki smo ga razvijali v okviru teme *Ustvarjalni dialog*, je povežalo etnografske muzeje iz Leidna, Marseilla in Stockholma. Na srečanjih smo razpravljali o dilemah in težavah, s katerimi smo se

srečali ob našem delu, ter iskali možne rešitve in nove pristope. Vsi smo organizirali rezidenco umetnice/ka, ki je izhajajoč in navdihujoč se iz obstoječih muzejskih zbirk razvijal/a nove pristope k interpretaciji dediščine ali kritiki njene uporabe. SEM je sodeloval z umetnico Bianco Baldi (1985) iz Republike Južne Afrike, ki je dva meseca v sodelovanju s kustosom Markom Frelihom raziskovala izbrani afriški zbirki in ju interpretirala v zaključnem video-instalacijskem nastopu z naslovom *eyes in the back of your head* (4. 10. 2016). Prispevki o rezidencah gostujočih umetnikov so objavljeni v publikaciji z naslovom *Co-creation Labs: Illuminating Guests, Artists and New Voices in European Museums of World Cultures*.

Dr. Claudia Augustat, kustosinja zbirk iz Južne Amerike v Weltmuseum Wien / Muzeju sveta Dunaj, na mednarodnem srečanju *Next Generation* (foto: Joža Jamšek, 2018)

V okviru te teme je vsak muzej zasnoval tudi svoj koncept razstave v dialogu s svojim lokalnim okoljem in izdal spremljajoči katalog. Namen teh t. i. eksperimentalnih razstav je bil eksperimentirati s tehnologijo in oblikovalskimi koncepti, ki naj bi navdihnili prihodnje razstavne prakse v muzejih, še zlasti pa vključitev občinstva v delovne procese muzeja. V SEM je bil glavni cilj te aktivnosti razvijanje metodologije dela s skupnostmi, pri čemer smo v sodelovanju s slovenskimi Afričani raziskovali in predstavili njihovo osebno dediščino. Rezultat našega sodelovanja je bila eksperimentalna razstava *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov*, ki je bila na ogled v SEM od 30. 11. 2017 do 2. 5. 2018. Več srečanj s projektnimi partnerji, s katerimi smo delovali v skupnih projektnih temah, smo posvetili diskusijam o naših pričakovanjih, izkušnjah in težavah, s katerimi smo se srečali pri sodelovanju z umetniki in udeleženci pri eksperimentalnih razstavah.

V okviru teme *Digitalne kontaktne cone* je SEM organiziral mednarodno srečanje z naslovom *Next Generation*, ki je potekalo v Ljubljani (19.–21. 3. 2018). Na srečanju, ki so se ga udeležili predstavniki vseh projektnih partnerjev, vabljeni gostje in še zlasti zainteresirani muzejski strokovnjaki iz Slovenije, smo naslovili vprašanja uporabe in potenciala digitalne tehnologije v muzejih, predvsem pa vključevanja mladih in s tem razvijanja novih obiskovalcev. Poudarjeni sta bili dve temi: *Digital humanities and open sources* in *Museums, new generations, digital technologies*.

Tema Ustvarjalni dialog – eksperimentalna razstava

232

Osrednja projektna aktivnost SEM je bila razstava *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov*, ki je izkazovala inovativnost v muzejskem pristopu s participatornim modelom raziskovanja in predstavljanjem dediščine na način, s katerim smo v SEM prvič predstavili komplementarni perspektivi zunajevropskih zbirk iz obdobja Socialistične federativne republike Jugoslavije. Predstavljene so bile muzejske afriške zbirke ter njihovi zbiralci (avtorja Marko Frelj in Anja Koren) in osebna dediščina posameznikov, katerih prvotne domovine so na afriškem kontinentu (avtorici Bojana Rogelj Škafar in Tina Palaić). Odpiranje tematike migracij ljudi in predmetov je v sodobnem času pospešenih selitev, na katere se veže širjenje negativnega, sovražnega diskurza, bistvenega pomena za ozaveščanje javnosti o raznolikosti migracijskih procesov in njihovi pomembnosti za razvoj družbe.

V prvem delu razstave smo predstavili družbeno-politični kontekst SFRJ s poudarkom na gibanju neuvršenih, ki je predstavljalo izhodišče razstave. Poglobili smo razumevanje tega časa, tedanjih številnih stikov in izmenjav med državami članicami gibanja neuvršenih in posledičnih izmenjav materialne kulture. Te izmenjave so se odražale tudi na muzejskem področju. Na razstavi smo zato posebno pozornost namenili nekdanji dislocirani enoti SEMa Muzeju neevropskih kultur v Goričanah pri Ljubljani, ustanovljenemu leta 1964, kot najstarejšemu tovrstnemu muzeju v regiji. Ta je med drugim sodeloval tudi s tistimi posamezniki, ki so v okviru različnih udejstvanj potovali v afriške države, tam zbirali predmete in jih podarili ali prodali muzeju. Na razstavi smo predstavili štiri posameznike in en zakonski par, ki so pomembno prispevali k povečevanju muzejskih afriških zbirk. Osvetlili smo njihove življenjske poti, ki so jih pripeljale v afriške države, ter prikazali njihovo razumevanje različnih kultur, s katerimi so se srečali.

Tematske zastavitve projekta, ki podpirajo refleksijo vloge in poslanstva etnoloških muzejev oziroma muzejev svetovnih kultur v sodobnem času, predvsem pa razvijanje sodobnih usmeritev zbiranja, predstavljanja in interpretiranja zunajevropskih zbirk, so bile izhodišče raziskave, ki sta jo v sodelovanju s slovenskimi Afričani izvedli Bojana Rogelj Škafar in Tina Palaić. Z raziskavo in na njej temelječem delu razstave *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov* sta poskušali razumeti njihovo pojmovanje državljanstva, transnacionalne pripadnosti in procesov integracije v slovensko družbo, prav tako pa analizirati, kako se ta pojmovanja izražajo skozi materialno kulturo, konkretno njihove osebne predmete. Raziskovanje sta zastavili ob upoštevanju treh ključnih konceptov: epistemske pravičnosti, skupne odgovornosti za dediščino z

njenimi nosilci in radikalne transparentnosti. Pri predstavljanju svoje dediščine so svoj glas dobili njeni nosilci, kar smo v projektu razumeli kot izraz demokratizacije muzejske prakse, pri čemer sogovorniki niso bili le informatorji, temveč so sodelovali tudi pri izboru vsebin za del razstave, kjer smo predstavili njihovo osebno dediščino. Imeli so moč odločati, kaj in kako bo to predstavljeno na razstavi, obenem pa so se vzpostavili kot soustvarjalci znanja. Na podlagi njihovih (samo)opredelitev, občutkov in refleksij je tekel proces dediščinjenja, v katerem je vsak udeleženec sam na podlagi svojih spominov in izkušenj ter skozi osebne predmete oblikoval enkratno pripoved o sebi, vpeto v specifičen družbeno-zgodovinski lok, ki se pne med časom odhoda iz prvotne domovine do danes in tukaj. Z razstavo smo ob predstavitvi in interpretaciji osebne dediščine slovenskih Afričanov zagotovo pripomogli k njihovi večji prepoznavnosti in družbeni vključenosti, obenem pa se z njo v SEM nadaljuje praksa omogočanja enakovrednih srečevanj med kulturami, ki ponujajo možnosti za odprti dialog med različnimi skupinami obiskovalcev.

Javno vodstvo po razstavi *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov*, soavtorice razstave Tine Palaić z gostom Richardom Sendijem (foto: Anja Koren, 2018)

Spodbujanje kulturne raznolikosti je bila imanentna tema projekta. Vse njegove vsebine so pravzaprav stremele k uveljavljanju prav tega koncepta, njegovemu razumevanju in vključevanju. Večina partnerskih muzejev se namreč sooča s kolonialnim kontekstom nastanka zbirk in postkolonialno problematiko njihove interpretacije, pri čemer jih poskušajo z različnimi pristopi in praksami približati nosilcem kultur, iz katerih izhajajo, kakor tudi priseljencem, ki so pripadniki teh kultur. V tem kompleksnem razmerju med ljudmi in predmeti se ustvarja občutljivost za razumevanje in prepoznavanje kulturne raznolikosti.

Z omenjeno razstavo smo s predstavitvijo muzejskih afriških zbirk ter osebnih predmetov iz afriških držav poudarili zlasti kulturno raznolikost, ki pa jo je mogoče razumeti zgolj v luči prepletanja in s tem oplajanja kulturnih elementov. Osebnе zbirke tistih posameznikov, ki so po študiju ostali v Sloveniji in s svojimi osebnimi ter poklicnimi potmi soustvarjajo slovensko družbo, namreč pomembno kažejo na njihovo transnacionalno dimenzijo. Ne samo, da so zamenjali kontinent, ti predmeti omogočajo sogovornikom tudi izražati in utrjevati njihove transnacionalne identitete. S tem so predmeti govorili o sožitju različnih kulturnih elementov v vsakdanjem življenju ljudi, poudarili pa so še zlasti njihove individualne identifikacije. Videoposnetki pripovedi o njihovih osebnih predmetih, ki so bili del razstave, ostajajo dostopni na spletni strani muzeja³.

234

Spremljevalni program ob razstavi je obsegal predavanje z naslovom *Nov dom za stare zbirke* dr. Stevena Engelsmana iz Weltmuseum Wien/Muzeja sveta Dunaj (18. 1. 2018), glasbo in pravljičice z dogodkom *V Afriko z bobnom*, glasbeno – pravljično doživetje za otroke ob kulturnem prazniku v SEM (8. 2. 2018), poseben dogodek ob zaključku razstave *Srečevanja z Zimbabvejem* – pogovor z Maxom Zimanijem in nastop slovensko-afriškega pevskega zbora Sankofa (18. 4. 2018), vodene ogledе v obliki javnih vodstev po razstavi s soavtorjema razstave Bojana Rogelj Škafar in Markom Frelihom (3. 12. 2017 – Ta veseli dan kulture, 7. 1. 2018, 4. 2. 2018, 8. 2. 2018 – Kulturni praznik v SEM in 4. 3. 2018) in javnih vodstev po razstavi z gosti, ki sta jih izvedli soavtorici razstave Tina Palač (z Richardom Sendijem, 17. 1. 2018, in z Robertom Yebuahom, 21. 2. 2018) in Anja Koren z Borisom Kuharjem (21. 3. 2018); posebne vodene ogledе po razstavi (s soavtorjema Bojana Rogelj Škafar in Markom Frelihom za udeležence delavnice *Next Generation*, ki je potekala v okviru projekta SWICH, 20. 3. 2018, in s soavtorjema Markom Frelihom in Anjo Koren za zaposlene SEM, 11. 4. 2018); 13 vodenih ogledov za najavljene skupine (3 osnovnošolske, 5 študentskih, 2 skupini odraslih, in 2 skupini tujih obiskovalcev); delavnic za otroke, ki s so jih zasnovale in izvajale Sonja Kogej Rus, Anja Koren in Špela Regulj (Afriška namizna igra *oware*, 7. 1. 2018; *Pesem po domače* – s cevjo in bobnom lahko zveni drugače, BOBRI, Ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje, 28. 1. 2018; *Potujemo po svetu s knjigo modrosti*, počitniške delavnice za osnovnošolske otroke, 21. 2. 2018; Afriški ritmi in glasbila, 24. 3. 2018; Afriški bobni z Issiako Sanouom, 14. 4. 2018).

Razstavo *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov* si je od 30. novembra 2017 do 2. maja 2018 ogledalo 5819 obiskovalcev, od tega 5151 posameznih in 668 tistih, ki so razstavo obiskali v skupini ali se udeležili dogodkov. Največ obiskovalcev je bilo iz Slovenije – 4340, iz tujine jih je bilo 1479.

³ <<https://www.etno-muzej.si/sl/novice/video-pripovedi-petih-slovenskih-africanov-ki-so-sodelovali-na-razstavi-afrika-in-slovenija-preplet>> [5. 10. 2018].

Delavnica za otroke Afriški bobni z Issiako Sanouom (foto: Dokumentacija SEM, 2018)

Tema *Ustvarjalni dialog* – sodelovanje z umetnico

Koncepti državljanstva, pripadnosti, transnacionalnih identitet, skupne avtoritete in inkluzije, ki so bili temeljno vodilo aktivnosti v okviru projekta, ter njihova razmerja z dediščino zunajevropskih zbirk v evropskih etnografskih muzejih spodbujajo tako nosilce dediščine kakor tudi nosilce muzejske dejavnosti k ustvarjalnemu dialogu in jih s tem umeščajo v proces nenehnega soočanja z univerzalno skrbjo in odgovornostjo za dediščino. Sodelovanje z umetnico Bianco Baldi je razširilo pojmovanje odgovornosti za ohranjanje in interpretacijo dediščine, saj smo poleg siceršnjih prevladujočih diskurzov o zunajevropskih muzejskih zbirkah – na primer strokovnega, akademskega, političnega, medijskega – v muzejske predstavitve vključili tudi umetniški diskurz. Na ta način smo želeli ugotoviti, kako lahko umetniška interpretacija v etnografskem muzeju prispeva k razvoju občinstva, ponudi nove oblike vključevanja javnosti v muzejske dejavnosti ter omogoči nove perspektive in uvide v dediščino in njeno uporabo. V muzeju smo sodelovanje z umetnico razumeli kot obliko skupne odgovornosti za dediščino, saj v primeru, ko je umetniško delo ustvarjeno v okviru dialoga med muzejskimi kustosi, zbirkami in umetnikovim navdihom, dediščina iz zgolj subjekta razglašanja in avtoritete dediščinskih strokovnjakov postane subjekt umetniške interpretacije.

Predstavitve SEM na mednarodnih srečanjih projekta SWICH

Sodelovanje na konferenci in mednarodnih srečanjih v okviru projekta je pomembno prispevalo k poznavanju raznolikih muzejskih problematik

ter aktualnih muzejskih praks v evropskem prostoru. Na teh srečanjih smo predstavniki muzeja s predstavitvami svojih praks in izkušenj spodbujali razmislek o raznolikosti in kompleksnosti muzejskih pristopov, ki so vedno povezani s historičnimi in aktualnimi družbeno-političnimi konteksti, ter opozarjali na razlike v muzejskih praksah med državami.

Sodelovali smo z naslednjimi prispevki:

- na konferenci z naslovom *Museums, Citizenship and Belonging in a Changing Europe* v Amsterdamu (Nizozemska, 2016) je Bojana Rogelj Škafar v okviru pogovora *Global and/or Local – Museums as Spaces of Belonging* orisala zadevni zgodovinski in sodobni kontekst delovanja SEM s poudarkom na zunajevropskih zbirkah, predstavila pa je tudi odzive muzeja na aktualno migracijsko situacijo;
- na mednarodnem srečanju z naslovom *Shared Authority – Stereoculture: The Art of Listening* v Marseillu (Francija, 2016) je Tina Palaić predstavila prispevek *Perinatal Practices, Experiences and Memories: Cooperation with Roma Women* kot primer dobre prakse sodelovanja SEM s skupnostmi pri raziskovanju in predstavljanju njihove dediščine;
- na mednarodnem srečanju *Digital Futures* v Göteborgu (Švedska, 2016) je Eva Lukan predstavila pogled študentke na avdiovizualno vsebino na stalni razstavi *Jaz, mi in drugi: podobe mojega sveta* v SEM;
- na mednarodnem srečanju *Do We Still Need Objects?* v Barceloni (Španija 2017) je Adela Pukl v sklopu *Nesnovna kulturna dediščina* s prispevkom *Intangible cultural heritage and the Slovene Ethnographic Museum* predstavila aktivnosti SEM pri prepoznavanju in dokumentiranju nesnovne kulturne dediščine v Sloveniji ter poudarila pomen nacionalnega Registra nesnovne kulturne dediščine, ki ga oblikuje SEM kot Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine;
- na mednarodnem srečanju z naslovom *Historic Collections, Contemporary Lives*, ki je potekalo v Cambridgeu (Združeno kraljestvo, 2017), je Anja Koren predstavila prispevek *Collection of the Missionary Ignacij Knoblehar in the Past, Present and Future*, s katerim je nasloвила zbirko SEM;
- na mednarodnem srečanju z naslovom *SWICH: Exhibiting Cultures, Exhibiting Empire, Exhibiting Europe*, ki je potekalo v Cambridgeu (Združeno kraljestvo, 2018), je Bojana Rogelj Škafar predstavila projektne dosežke SEM in predloge za njegovo sodelovanje v morebitnem nadaljevanju projekta;
- na zaključni konferenci z naslovom *Multiple Voices of a Colonised World*, ki je potekala na Dunaju (Avstrija, 2018), smo predstavniki partnerskih muzejev prisluhnili prispevkom povabljenih gostov iz Evrope in zunaj nje na temo zunajevropskih perspektiv na kolonializem v muzejih. Konferenco je zaključila predstavitev projektne monografije z naslovom *The Art of Being a World Culture Museum: Futures and Lifeways of Ethnographic Museums in Contemporary Europe*.

V okviru projekta so potekala tudi srečanja, vezana na projektne teme, ki jih je posamezni projektni partner soustvarjal z drugimi muzeji. Pri temi *Ustvarjalni dialog* so poleg SEM sodelovali muzeji iz Leidna, Marseilla in Stockholma, s katerimi smo se srečali v Marseillu (Francija, 2016), kjer so Bojana Rogelj Škafar, Tina Palaić in gostujoča rezidenčna umetnica Bianca Baldi predstavile predhodne prakse sodelovanja z umetniki v muzeju ter idejni koncept tokratne rezidence. V Stockholmu (Švedska, 2017) je na srečanju v zvezi z eksperimentalno razstavo s sodelujočimi nosilci dediščine Bojana Rogelj Škafar spregovorila o eksperimentalnih vidikih predhodnih razstav, Tina Palaić je predstavila razstavo *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov*, ki je bila takrat v pripravi. Vse omenjene diskusije so pripomogle k razvijanju naših pristopov, saj so pomembno prispevale k (pre)oblikovanju naših stališč in pogledov.

Predstavitve SEM na drugih mednarodnih srečanjih

Posamezne aktivnosti projekta SWICH smo predstavljali tudi na drugih mednarodnih srečanjih in konferencah, s čimer smo pridobili možnost soočiti naša spoznanja in izkušnje z refleksijami strokovnjakov z istih ali s sorodnih področij. Sodelovali smo:

- na mednarodni konferenci *Materialna kultura: kako stvari ustvarjajo ljudi*, ki je potekala v Ljubljani (v organizaciji Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo in Oddelek za sociologijo) in Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 2017); Tina Palaić je pripravila prispevek z naslovom *The role of the (memory) objects in maintaining the identities of members of African diaspora in Slovenia*, v katerem je predstavila spoznanja o različnih identifikacijah sodelujočih slovenskih Afričanov v projektu, kot se izražajo skozi njihovo materialno kulturo;
- na 15. Bienalni konferenci Evropskega združenja socialnih antropologov (EASA) v Stockholmu (Švedska, 2018), kjer je Tina Palaić predstavila prispevek z naslovom *Museum African collections and personal objects of African Slovenes from the time of the non-aligned movement*; razpravljala je predvsem o metodologiji dela z izbranimi posamezniki v okviru projekta SWICH v SEM;
- na 2. Mednarodnem kongresu slovenskih muzealcev v Brežicah (Slovenija, 2018), kjer sta Tina Palaić in Bojana Rogelj Škafar s prispevkom *Potujoči predmeti: povezovanje krajev in ljudi* predstavili projekt SWICH, pripravo eksperimentalne razstave v SEM (metodologijo dela z udeleženci) ter spoznanja v zvezi z identifikacijami sogovornikov, ki so bila predstavljena na razstavi.

Publicistična dejavnost

Razstavo *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov* je spremljal slovensko angleški katalog⁴ s prispevki soavtorjev razstave, ki ga je uredila Bojana Rogelj Škafar.

⁴ B. Rogelj Škafar (ur.): *Afrika in Slovenija: preplet ljudi in predmetov = Africa & Slovenia: a web of people and objects*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej, 2017 (2018 ponatis).

O posameznih projektnih aktivnostih smo zainteresirano javnost informirali tako v obliki znanstvenih kot strokovnih člankov ter tudi poljudnih prispevkov v okviru različnih platform. V znanstveni periodični publikaciji SEM *Etnologu* sta Tina Palaić in Bojana Rogelj Škafar pripravili znanstveni članek z naslovom *Slovenski Afričani: o njihovih osebnih predmetih v prepletu identitet*⁵ in strokovni članek *Sodelovanje z umetnico Bianco Baldi v Slovenskem etnografskem muzeju*⁶. O sodelovanju z umetnico Bianco Baldi sta pripravili tudi prispevek *Communication is key: Bianca Baldi at the Slovene Ethnographic Museum*, ki je bil objavljen v projektni publikaciji *Co-creation labs: illuminating guests, artist and new voices in European museums of world culture*⁷. Za znanstveno publikacijo, katere izid je predviden do konca leta 2018, sta Tina Palaić in Bojana Rogelj Škafar napisali znanstveni članek *Shared Authority Matters: Collaboration with Heritage Bearers with Migrant Background*. Pred koncem projekta je izšla obsežna monografija *The Art of Being a World Culture Museum: Futures and Lifeways of Ethnographic Museums in Contemporary Europe*⁸, v kateri so dejavnosti partnerskih muzejev predstavljene z bogato fotografsko dokumentacijo, s citati direktoric in direktorjev, ki jih vodijo, in s krajšimi besedili. Za SEM smo ga pripravili Nina Zdravič Polič, Bojana Rogelj Škafar in Marko Freljih.

Ob pričetku projekta v SEM je bila vzpostavljena tudi projektna podstran⁹ na muzejski spletni strani, kjer smo s sedemnajstimi prispevki kontinuirano obveščali zainteresirano javnost o dogajanju v projektu (2016–2018). O projektnih aktivnostih in temah je več prispevkov za blog aMUSE(U)Ment¹⁰ pripravila Tina Palaić: *SWICH – Sharing a World of Inclusion, Creativity and Heritage: projekt v Slovenskem etnografskem muzeju in Sodelovanje z umetnico Bianco Baldi v SEM*, pripravila pa je tudi intervju *Etnografski muzeji se bodo bolj zavedali različnih skupnosti*, v katerem se je pogovarjala z enim od sodelujočih kustosov v projektu o aktualnih projektnih temah.

Projekt SWICH je izvrsten primer širjenja in oplajanja znanj strokovnjakov iz sodelujočih partnerskih muzejev, ki se prepletajo z najaktualnejšimi znanstvenoraziskovalnimi tokovi, ki jih na konferencah posredujejo eminentni strokovnjaki z vsega sveta. Hkrati je izvrsten primer prepletanja teoretskih pogledov in aktualne družbene ter z njo povezane institucionalne prakse. Pridobljene izkušnje odmevajo in odsevajo tako v praksah sodelovanja muzejev z rezidenčnimi umetniki kakor tudi v projektu realiziranih razstavah in publikacijah. Nadejamo se,

⁵ T. Palaić in B. Rogelj Škafar: Slovenski Afričani: o njihovih osebnih predmetih v prepletu identitet, *Etnolog* 2017 (27): 39-63.

⁶ B. Rogelj Škafar in T. Palaić: Sodelovanje z umetnico Bianco Baldi v Slovenskem etnografskem muzeju, *Etnolog* 2017 (27): 163-170.

⁷ B. Baldi, B. Rogelj Škafar in T. Palaić: *Communication is key: Bianca Baldi at the Slovene Ethnographic Museum*. V: G. Noack, I. de Castro (ur.). *Co-creation Labs: Illuminating Guests, Artist and New Voices in European Museums of World Culture*. [Dresden]: Sandstein; Stuttgart: Linden-Museum, [2018], 130-145.

⁸ B. Plankensteiner (ur.): *The Art of Being a World Culture Museum: Futures and Lifeways of Ethnographic Museums in Contemporary Europe*. Bielefeld: Kerber Verlag, 2018.

⁹ <<https://www.etno-muzej.si/sl/slovenski-etnografski-muzej-sodeluje-v-evropskem-projektu-swich/>> [5. 10. 2018].

¹⁰ <<https://amusementblog.wordpress.com/>> [5. 10. 2018].

da bo na razvoj stroke na mednarodnem nivoju prispevala zaključna znanstvena monografija s prispevki raziskovalcev in strokovnjakov iz partnerskih muzejev.

Sodelavci projekta Bojana Rogelj Škafar, Marko Frelih, Tina Palaić, Anja Koren in Adela Pukl so za projekt SWICH na 2. Kongresu slovenskih muzealcev v Brežicah 20. 9. 2018 prejeli nagrado Icom Slovenija za leto 2018, namenjeno promociji mednarodnega mreženja slovenske muzejske misli in dela, v kategoriji nagrade za mednarodno prepoznavne projekte. V utemeljitvi je komisija zapisala, da jim jo podeljuje zaradi mednarodnega medpartnerskega sodelovanja v okviru Evrope, interdisciplinarnega pristopa, participativne ter inkluzivne razstave, mednarodne prepoznavnosti, vzpodbujanja ustvarjalnega dialoga, spodbujanja nove univerzalne odgovornosti za dediščino med (etnografskimi) muzeji v diaspori s skupnostmi, iz katerih muzejski predmeti izvirajo, prepoznavnosti Icom-ovih načel in vpliva na razvoj stroke v slovenskem prostoru z naslavljanjem vprašanj zbiralne politike za prihodnost in vprašanj uporabe digitalne tehnologije.

Priznanje Icom Slovenija